

Maniu akkor is megjelenik a végrehajtóbizottság ülésén, ha nem hívják meg

Maniu hivei az ellenzéki padsorokban

A szinajai előkészületek. -- Vaida a parlament megnyitása után átalakítja kormányát
Cáfolják a liberálisok a szinajai békülés hírét

Averescu nem vesz részt a szinajai ünnepségen

A vasárnapi kisanant konferencia már csak azért is érdeklődést váltott ki, mert a kisanant rendkívül fontos problémák megoldása előtt áll. Szinajában el kell dönteni, az Ausztria kérdésében foglalandó álláspontot. A külpolitikai kérdések kapcsán a román külföldi adósságok kérdése is szóba kerül, mert ezt a problémát nem lehet különválasztani a kisanant általános kérdéseitől. A vasárnapi tanácskozás idejére talán a belpolitikai harcok is szünetelni fognak. A Peles kas-tély ünnepségein talán kibékiülnek a liberálisok is.

A magyar álláspontról tárgyal a kisanant

Bukarest, szeptember 23.

A bukaresti sajtó részletesen foglalkozik a kisanant konferenciával és megállapítja, hogy a konferencia számára a főfeladatot a magyar álláspont adja.

Titulescu most már egy pillanatig sem titkolja, hogy a szinajai tanácskozások legfontosabb pontja Magyarország új politikai orientációnak megtárgyalása lesz. A kisanant a bukaresti sajtóközlemények szerint azt várja, hogy Magyarország lemond a kisananttal szembeni politikai céljairól és hárlandó a gazdasági kérdések békés megoldására. Most, amikor a dunai konföderáció megvalósításáról van szó, ha Magyarország komolyan ebakar kapcsolódni a dunai államok szövetségébe, le kell mondania revíziós terveiről. Foglalkoznak a román sajtóban Kányának azzal a nyilatkozatával, amelyet az egyik párisi lapnak adott. A magyar külügy miniszter ebben a nyilatkozatban elismeri, hogy Középeurópa problémáját nem lehet a kisanant nélkül megoldani, már pedig a kisanant minden körülmények között kitart a békeszerződésekben biztosított országhatárokok mellett.

A SZOVJET KÉRDÉS

Lényeges pontját képezik a megbeszéléseknek Szovjetország külpolitikai szerződése is. A kisanant részletesen foglalkozik Litvinov külügyi népbiztos külföldi tárgyalásaival s elégtétellel veszi tudomásul a lengyel-orosz szerződést.

Titulescu hosszabb időn keresztül telefon beszélgetést folytatott Benes csehszlovák külügyminiszterrel, majd Belgrádot hívta fel és Jeftics jugoszláv külügyminiszterrel tanácskozott. A három külügyminiszter megállapodott abban, hogy a Dunamedence általános problémáin kívül a kisanant eredeti tervet fog kidolgozni Középeurópa helyzetének rendezésére.

Ezt a tervet a három kisanant külügyminiszter együttesen terjesztette Genfben a népszövetségi tanács elé.

KIBÉKÜLNEK A LIBERALISOK?

A Calimanestiben üdülő Vaida miniszterelnök ma kihallgatáson fogadta Raducanut, a nemzeti parasztpárt vezérét, aki beszámolt a miniszterelnöknek a párt kebelében történt eseményekről. A kormánypárt

erdélyi miniszterei tegnap este társasvacsorát tartottak, amelyen Pop Jonel beszámolt a Maniuvall való találkozásról. Politikai körökben sokat beszéltek arról, hogy Duca, az olíberális párt vezére a szinajai ünnepségeken kibékiül Bratianu Györggyel és a két testvérpárt fuzionálni fog. Duca környezetében ezeket a híreket erélyesen cáfolják.

Bukarest, szeptember 23.

A Skoda-ügy újabb fejleményei hatalmas izgalmat keltettek a fővárosban. A király Samsonovici hadügyminiszter tábornokkal informáltatta magát a helyzetről.

Bukarestből jelentik: A Dimineata értesítése szerint Averescu marsall, a néppárt vezére nem vesz részt a szinajai ünnepségeken. A marsal eddigi tervei szerint Seves rini birtokán marad október első napjaiig.

Vaida átalakítja a kormányt

A Cuvantul értesítése szerint a parlamenti ülésszak megnyitása előtt Vaida miniszterelnök átalakítja kormányát. A parlamentben már az új kormányával akar bemutatkozni a miniszterelnök. A bukaresti lap értesítése szerint az új kormányban főképpen parasztpárti miniszterek lesznek és az erdélyiek közül azok, akiket Maniu rendszeresen elűtött a miniszteri tárcától annak idején, amikor tőle függött, hogy ki legyen egy-egy kabinet élén. Ellenzéki körökben azt a szenzációs hírt kolportálják, hogy az ősi parlamenti ülésszak alkalmából Maniuhoz közelálló képviselők és szenátorok nem foglalják el helyüket a kormánypárt soraiban, hanem új helyet keresnek maguknak.

Maniu: „En is ott leszek...”

Kolozsvárról jelentik: A nemzeti parasztpárt végrehajtó bizottságának kolozsvári ülését élénk érdeklődéssel várják. Politikai körökben úgy tudják, hogy Maniu is részt vesz az ülésen, még abban az esetben is, ha arra nem kap meghívást. Maniu az ülésen részletesen kifejtí véleményét a legutóbb eseményekkel kapcsolatban.

Maniu Gyula Pop Csicsónál tett látoga-

tása alkalmával kijelentette, hogy elveiből nem enged és többé nem titkolja azokat az okokat, amelyek miatt a párt vezetésétől visszavonult.

Tekintve, hogy a végrehajtó bizottságnak 15 erdélyi tagja van, akik közül sokan résztvettek a szovátai tanácskozáson is, a kolozsvári gyűléstől a politikai helyzet tisztázása várható.

Felfedezték Bécsben a náci titkos nyomdáját

Bécs, szeptember 23.

Az osztrák rendőrség több hónap óta nyomoz egy titkos nemzeti szocialista nyomda után, amely elárasztotta egész Ausztriát nemzeti szocialista röpcédulákkal és bélyegeket és nyomtatványokat a rendőrség minden esetben elkobozta, de a nyomdát sohasem sikerült leleplezni. A mai napon a rendőrség nyomra bukkant és az esti órákban házkutatást tartottak a Czerny Rudolf-

nyomdában, ahol hatalmas mennyiségű pornografikus könyvet és különböző nemzeti szocialista röpiratokat találtak.

Rengeteg hamis pecsét és hamis 5 és 20 schillinges volt elraktározva az egyik irodában. A nyomdában hamis osztrák egyetemi pecsétet is találtak, amelynek eredete felől kiderült, hogy németországi ifjak készítették és használták fel azokat,

Egy levél

Összefoglalás

Többen ültünk tegnap délután egy asztalnál és mi más kerülhetett szóba, mint a mai helyzet. Ostoroztuk a világ összes politikáját, közgazdászát, akik nem látnak tovább az orruknál és járják a maguk örökös körbenforgó taposómalmukat, ahelyett, hogy végre megállnának és új utakat keresésére indulnának.

Azt mondja az egyik közülünk:

— Csodálatos, olyan az ember s így a politikusok is, mint a kicsi gyermek. Amit az egyik országban valaki megcsinál, azt egy-kettő leutánozzák a többi országokban.

— Ahogy az ingek, a színes és jelképes ingek viselését is leajmolták Mussolini felketeinges fascistáiról — szólt közbe a társaságunkban ülő fiatal román ügyvéd.

Nagyon sokszor kereste fel társaságunkat ez a román fiatalember. Jól érezte magát közöttünk és bizony mi is nagyon megszerettük, mert nem nagyképszerűsködött, nem csinált furcsa arcokat, amikor bizonyos nemzetközi problémákat vitattunk meg és nem hivatkozott szent nemzeti érzésekre, amikor keményen ostoroztuk a korrupciót. Egy volt azon kevesek közül, akik nem a nemzetiséget, de az embert keresték a másokban. — Ne csodálkozzék hát senki, ha meg is tudtuk szeretni. Ugy éreztük magunk között, mint egy olyan intellektuelt, akiben nincs hatásgondolat és tudtuk róla, hogy ami a szívében, az a nyelvén is.

— Sok igazad van — válaszolta a melletttem ülő — de talán nem gondold, hogy Hitler barnaingesei is Mussolinit kopirozták.

— De igen — felelte élesen — Nemcsak Hitler, de Cuza, Mihalache fehér ingesei, sőt az Ekések Frontja fehér botosai is a fascistákat utánozzák.

— Nos — toldta meg egy harmadik — akkor maholnap itthon nem igen tud kiigazodni az ember, annyi féle ingest látunk és hallunk.

— Ugy van — szólt a román ügyvéd, Cuza másszínű ingeseket vonultat fel, mint Codreanu. Az erdélyi hitleristák ma már Bucarestben is uniformisban járnak. Grózárol is azt hallom, hogy az Ekések Frontja fehér botját meg akarja toldani valami színű inggel, nem is beszélve Averescuról, aki szintén jelképes ingekben vonultatja fel híveit októberben a gyűlésre.

— Hát Goga — nevet közbe egy fiatal az asztalnál — aki most jön Berlinből.

A fiatal román ügyvéd arca elkomolyodik.

— Ne nevésetek barátaim — szól nagyon halkán. Nem nevetséges tünetek ezek. Talán úgy is mondhatnák, hogy igen szomorú tünetek ezek a különböző színű mániakos ingviselések.

— Miért ne mondod úgy, hogy ingujjra vetkőzések — szól közbe az egyik keserű kollégám, akinek van is oka a keserűségre, mert már egyszer a diákok jól elpáholták.

— Ugy is mondhatnám — felelte az ügyvéd. Igen, így kellett volna mondanom. Sőt. Ezentúl így is mondom. Ingujjra vetkőznek ezek a csapatok, mert bizony kemény verekedések, kemény harcok következnek ez után. Először a különböző színű ingesek közt, aztán...

A keserű kollégám megint közbevetett.

— ... Aztán összefognak a különböző ingesek és nekimennek azoknak, akiknek ma már ingek sincs, nekünk jönnek kisebbségi-eknek.

— Na nem egészen így — veti közbe az ügyvéd.

Azonban a hangjából kiértékelődött az, hogy nem egészen bizonyos a kételkedésében.

A kollégám hirtelen rácsapott:

Gyilkosság Ujkissodán

A kerekesskuban egy meggyilkolt öregasszony holttestét találták meg. -- Letartóztattak egy Carunta nevű embert

Timessvár, szept. 23.

Kissodán tegnap reggel borzalmas leletre bukkantak. Az egyik nyilvános kerekesskuban megtalálták Brandusa Katalin 64 éves kissodai lakosnő holttestét. A leletéről értesítették a csendőrséget, majd az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az öregasszony fulladás következtében halt meg, nyakán tojtogatás nyomait állapították meg, azonkívül két bordája is el van törve.

A csendőrség által megindított nyomozás során megállapítást nyert, hogy a meggyilkolt asszony leánya, a 28 éves Brandusa Erzsébet már hosszabb idő óta vadházasság

ban él egy Carunta János nevű férfivel. Az öregasszony ezt a viszonyt nem nézte jó szemmel és az utóbbi időben egyre több szóváltása volt a fiatalokkal. Három-négy nappal ezelőtt Carunta szóváltás közben megtámadta az öregasszonyt akit alaposan megvert. Egy nappal később tünt el az asszony, és a szomszédok azt hitték, hogy Mikelakán élő bátyjához utazott, kinek segítségével rá akarta bírni leányát, hogy hagyja el Caruntát.

A csendőrök tegnap letartóztatták Carunta Jánost, aki azonban tagadja, hogy ölte volna meg az öregasszonyt. A vizsgálat folyik.

Szitává lőttek egy kézi-gránátos banditát

Kisenev, szeptember 23.

Trifán Demeter, hírhedt rablóvezér az utóbbi hónapokban rettenetesben tartotta Kisenev környékét. 12 rablógyilkosságot követett el és rengeteg utast fosztott ki. A csendőrség tegnap felfedezte rejtekhelyét egy kül

teleki kunyhóban. Trifán a csendőröket puskalövessel fogadta, majd két kézi-gránátot is hajított közéjük. Két csendőr súlyosan megsebesült, mialatt négy társuk sortűzet adott le a banditára aki valósággal szitává lőttek.

Kiknek jut a 100 ajándéknyeremény?

Tegnap este eldöntöttük a 100 ajándéknyereményes szeptemberi tombolát. A főnyereménynek felajánlott varrógépet a 13062. sz. tombolajegy nyerte.

Egyébként a szerencsés olvasók között vannak többen olyanok, akik vigasztombola révén jutnak a nyereményekhez. A tombola eredménye a következő:

A varrógépet nyerte: 13062. sz.

Női ruhaanyag: 1455, 3231, 14288.

Férfi pulóver: 14270, 9351, 13573, 10178, 11342, 5755.

Női pulóver: 10533, 2929, 13694, 11783.

2 pár férfi harisnya: 9535, 13939, 17051, 3465, 12038.

2 pár női harisnya: 13003, 7091, 11144.

2 divatos nyakkendő: 2554, 10101, 13090, 12577, 2442, 1791.

6 drb. férfi zsebkendő: 3523, 9936, 765.

Egy pár női cipő: 1877.

6 drb. női zsebkendő: 7737, 3221, 12991.

Női divatsapka sállal: 11495, 10260.

3 drb. törülköző: 16016, 9855, 645.

Fűszerkoszag: 8464, 10640, 16582, 5686, 2 kg. cukor: 4275, 6742, 8726, 4495 és 1556.

2 kg. zsír: 8461, 6280, 5737, 11852.

1 rud szalámi: 10762, 1544.

5 kg. liszt: 15916, 6948, 1962, 2935, és 13673.

1 üveg rum, 1 csomag tea: 1895, 18387.

1 kg. teavaj: 2580.

Egy asztali óra: 16298, 1292, 16693, 3452, 12947, 10363, 11897, 6398.

Hatszemélyes likőrkészlet: 11111.

Virágváza: 1842, 6254.

Cukortartó üvegből: 10577.

Hatszemélyes vizeskészlet: 2362.

Névjegykosár: 3340.

Egy doboz Golf-penge: 16093.

Egy asztali írókészlet: 11464, 1567.

Hatszemélyes téstáskészlet: 10401.

Egy üveg kölni viz, egy doboz puder: 14097, 10186, 11500, 14644, 13889, 12600.

Öt drb. illatos szappan: 14127, 2941.

1 doboz levélpapír: 3158.

100 lóvjegy: 18122.

Csavaros iron: 10846, 4280, 9833.

Arany töltőtoll: 11332.

Dickens regénysorozat: 9296, 1344.

Balzac regény-sorozat: 9338, 17059, 1341.

Három jegy a Filmpalaceba: 1577.

Az ajándéknyeremények a tombolajegy ellenében

keddtől fogva

kiadóhivatalunkban átvehetők. A vidékiek részére elküldjük.

Azokat, akik nem nyertek, kérjük, várják türelemmel a legközelebbi tombolát, amelyen ismét 100 olvasónk fog nyerni.

Ezuttal is felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a tombolajegyeket mindenki őrizze meg, mert a tombolajegyek az év végén külön meglepetésre jogosítanak.

Időjárás

Délnyugati légáramlás, változó felhőzet egyes helyeken futó zaporesők. A hőmérséklet egyelőre nem változik lényegesen.

hált:

— Ne folytasd. Egyelőre nincs semmi baj. Hiszen az ingesek egymás között verekszenek.

Azzal a vita végetért, de mindannyian éreztük, hogy olyan perről beszéltünk, amelyiket ugyan még nem tüzték ki főtárgyalásra, de ha igen, pervesztesek egyedül mi kisebbségek leszünk.

— Most te ne válaszolj. Eddig sohse hazudtál. Se nekünk, se magadnak. Én és mi mindannyian úgy akarunk téged az emlékeztünkben megőrizni, ahogy eddig: egyencsnek nyílnak, őszintének. Mondom én hejyetted. Igenis mi érezzük majd meg az ingesek egyesülésének erejét. A hátunkon éreztük meg, a nivalokban, ahonnan repülni fogunk....

Az ügyvéd nagyon komolyan megszólalt:

KET LEANY HARCA

Regény az életből
58

— En együgyűségnek tartom — ismételte Nick és fölvetett egy darab papirost, mely ott feküdt ágya mellett az asztalkán — mit irjak? Azt, hogy mutassa meg a nyuszt a kutyának?

— Hogy, hogy?

Jót nevettem Poirot meghökkenést arcifejezésén.

Barátom most lediktálta a szabályos meghatalmazást és Nick engedelmesen írt.

— Köszönöm Mademoiselle — mondta Poirot, miközben eltette.

— Sajnálom, hogy ilyen sok dolgot adtam, de igazán megfedekeztem az egészről. Hiszen tudja, hogy az ember milyen hamar elfeledhet valamit.

— Aki rendet tart az agyában, az nem.

— Ilyenféle tanfolyamra kellene járnom — sóhajtott Nick — mert abból amit ön joggal a szememre vet, egészen alsóbbrendűnek érzem magamat.

— Lehetetlen!

Poirot körülnézett a szobában. — milyen szépek a virágai!

— Ugy-e a szegfűke? Freddie küldte, a rózsákat George és a liliumot Jim Lazarus, aztán nézzen csak ide...

Nick letépte a csomagolást egy nagy dobozról, melyben üvegházi szőlő volt.

Poirot elkomolyodott és gyorsan előre lépett.

— Még nem evett belőle, remélem?

— Nem, még nem.

— Ne is egyék. Semmiből sem egyék. Mademoiselle, ami kívülről jön. Semmit! Megértette?

— Oh?!...

A leány rábámult és arcából lassan eltűnt minden szín.

— Értem. Azt hiszi... azt hiszi, hogy még nem mult el. Ugy gondolja, hogy még tesznek kísérletet? — suttogta.

Poirot megfogta a kezét.

— Ne gondoljon erre. Itt biztonságban van. De emlékezzék rá: semmit, ami kívülről jön.

Mikor kimentünk a szobából, még mindig magam előtt láttam azt a fehér, rémült arcot a párnán.

Poirot ránézett az órájára.

— Bon, helyes. Éppen annyi időnk van, hogy ott találjuk Mr. Vyset az irodájában, mielőtt elmenne lőcsre.

Mikor megérkeztünk várakozás nélkül, azonnal bejutottunk Charles Vyse szobájába. A fiatal ügyvéd fölállt, hogy üdvözljön bennünket. Higgadt és kimért volt, mint mindig.

— Jó reggel Mr. Poirot. Miben lehetek szolgálatára?

Poirot minden további szó nélkül átadta Nick levelét. Mr. Vyse átvette elpiva, aztán a legnagyobb meglepetéssel nézet ránk a kezében tartott levél mögül.

— Bocsanatot kérek — mondta — de ezt valóban nem értem...

— Nem ért elég érthetően Mademoiselle Buckley? — kérdezte Poirot.

— Ebben a levélben — mondta Vyse és a levelet lobogtatta — arra kéri Nick, hogy adják át önnek valami végrendeletet, melyet ő írt és mult februárban reám bízott.

— Igen, Uram.

— De kedves uram, én reám semmiféle végrendeletet nem bízott.

— Mit mond?

— Amennyire tudom, unokanővéremnek sohasem volt végrendelete... legalább én sohasem csináltam neki!

— Ugy tudom, hogy ő ezt a szobát fogó végrendeletet maga írta egy iv papírra és postán küldte el önnek.

Az ügyvéd megrázta a fejét.

(Folyt. köv.)

SPORT

Három Nac, négy Ripenzia játékos került a román válogatott csapatba

Bukarest, szeptember 23

A Futbalszövetség összeállította a magyar csapat ellen szíreplő román csapatot. Az összeállítás a következő: Kapus Zombory Hátvéd: Vogel (Juventus), Albu (Venus) Hálsor: Lakatos (Ripensia), Kotormány (Ripensia), Moravetz (TMTE), Csátársor:

Bindea (Ripensia), Kovács (NAC), Sepi (U.), Bodola (NAC), Kocsis (NAC), a csátársor tartalékja Popescu (Unirea-Tricolor).

A magyar válogatott csapat ma délben érkezett meg Bukarestbe, ahol zenekarral fogadták. A fogadtatáson megjelent a CFR vezérigazgatója is.

Kiesett az U a Camarasescu kupa elődöntőjéből

A Juventus tenniszesei 3:2-re verték az egyetemistákat

Bukarest, szeptember 23.

A Camarasescu tenniskupa-mérkőzése során folytatólag a férfi párosban a Gábor-Metianu (Universitatea) pár megverte a Segall-Cerbu (Juventus) párt 4:6, 6:4, 8:6 arányban. A férfi egyesben Cerbu (Juventus) győzött Serb kapitány (Universitatea) ellen

6:1, 6:4, 6:1 arányban, Segall pedig 6:4, 6:5 és 6:4 arányban a kolozsvári Gábor ellen. A versenyt tehát a Juventus nyerte meg 3:2 arányban és a bukaresti csapat lesz a döntőben az ellenfele a Camarasescu kupát védő Román Tennisz Klubnak.

Uj sportegyesület alakul Nagyváradon

Ma délelőtt 10 órakor tartja alakuló közgyűlését a Vasas Sport Club

Nagyvárad, szeptemb. 23

Dicséretes törekvés eredményeként ma délelőtt zajlik le a Városháza kis tanácstermében a Vasas Sport Club alakuló közgyűlése. A Vasas SC a Phoebus Vasöntőde és Gépgyár munkásainak kezdeményezéséből jött létre és a megválasztandó vezetőség sorában olyan agilis, áldozatkész és hozzáértő sportemberek vannak, hogy minden reménye meg van az egyesületnek arra, hogy hamarosan ismertté váljék elérendő eredményei révén. A Vasas SC működését nem idegen játékosokkal kezdi meg hanem a kezdet kezdetén elindulva, saját erejéből akar eljutni az elismertetés felé.

A futballcsapat eddig is jelentős eredményeket ért el, amelyek alapján az alakuló közgyűlés megtartása után azonnal megteszi az egyesület vezetősége a szükséges lépéseket, hogy a szövetség tagjai közé felvegyék a Vasas SC-t, hogy a most megindult bajnoki mérkőzésekre utólag beiktathassák a csapatot. A vasárnapi alakuló közgyűlés megtartása után azonnal megteszi az egyesület vezetősége a szükséges lépéseket, hogy a szövetség tagjai közé felvegyék a Vasas SC-t, hogy a most meginduló bajnoki mérkőzésekre utólag beiktathassák a csapatot. A vasárnapi alakuló közgyűlés iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

Sport, vagy politika

Kisantant-olimpiászt készítenek elő Bukarestben

Bukarest, szeptember 23.

A fővárosban érdekes viadalt készítenek elő a jövő év tavaszára. Az atlétikai szövetség egyik vezető tagja vetette fel azt az indítványt, hogy rendezzék meg a kisantant-országok atlétikai viadalát, a Balkán-olimpiász mintájára. A tervet a kisantant országok Csehszlovákia, Jugoszlávia és mint negyedik Lengyelország szímpatikusan fogadták, úgy hogy jövőre megrendezik az első kisantant atlétikai viadalt. Az első verseny színhelye Bukarest lesz s az eddig elgondolás szerint a következő években a többi résztvevő országok fővárosai látnák vendégül a versenyzőket. A verseny a Károly király által adományozandó arany kupáért folyik.

Az atlétikai versenyek mellett, ugyanezen országok katonai labdarugó válogatottjai számára már ez év októberében rendeznek egy kupamérkőzést Bukarestben. Jugoszlávia ugyan lemondta a részvételt, azonban Csehszlovákia és Lengyelország biztosan elküldi csapatait Bukarestbe. A három ország közötti futballtorna programja a követ

kező: október 1: Románia—Csehszlovákia, október 5: Csehszlovákia—Lengyelország, október 8: Románia—Lengyelország.

Einstein Amerikában telepedik le

Londonból jelentik: A jelenleg Angliában tartózkodó Einstein október első napjaiban Amerikába utazik, ahol végleg letelepszik. A világhírű tudós annak a tudományos kutató intézetnek a kötelékébe lép, amelyet nemrég alapított Fould, amerikai milliárdos.

20 lapfej,

1—20 sorszámmal értékes
nyereményhez juttatja az
Erdélyi Magyarorságot olvasóit

Statisztika, amely mindennél többet mond

A Bánátban több más nemzetiségű anyakönyvvezető teljesített szolgálatot, mint magyar

Temesvár, szeptember 23. Sovinisztá román lapok részéről egyre-másra hangzik a felajdulás, hogy a közhivatalokban még mindig sok a kisebbségi tisztviselő. Különösen a magyarokat sokalják és azt hirdetik, hogy ezek a zászlóvivői a meg mindig folyó magyarosításnak. Nem vitázunk arról, hogy a közhivatalokból mennyire szorították már ki a magyar és egyéb kisebbségi tisztviselőket, hiszen köztudomású, hogy ilyeneket már alig lehet találni. Ezt a dolgot az egyes hivatalokban loholó közönség a legjobban tapasztalja, amikor lépten-nyomon olyan hivatalnokkal találja magát szemben, akik a nyelvét nem értik.

Kezeink között van egy kimutatás, mely 1903-ban — tehát éppen harminc esztendő előtt — készült a Temesmegye területén működő állami anyakönyvvezetőkről. Az állami anyakönyvvezető nemcsak a közigazgatásnak fontos szerve minden országban, hanem hivatalos óra annak is, hogy az uralkodó nemzet tulsúlyán csorba ne essék. És mégsem tettek meg anyakönyvvezetőnek tiszta magyarokat. Temesmegyében még a régi Magyarországon is voltak a magyarokon kívül német, román, bolgár, szerb, tót, sőt lengyel nemzetiségű anyakönyvvezetők is. A fontos nem az volt, hogy az anyakönyvvezető magyar nemzetiségű legyen, hanem az, hogy beszélni tudjon annak a nemzetiségnek a nyelvén, amely között szolgálatot teljesített.

De beszéljen maga a statisztika. Temesmegyében 1903-ban 114 anyakönyvvezető volt és pedig 49 magyar, 40 német, 23 román, 9 szerb, 11 zsidó, 9 horvát, bolgár tót és lengyel.

Helyettes anyakönyvvezető volt 97 és pedig ezek nemzetiségre nézve a következőképpen oszlottak meg: 22 magyar, 41 német, 12 román, 10 szerb, 4 zsidó, és 9 horvát, bolgár, tót és lengyel. Végleges és helyettes anyakönyvvezető összesen 238 volt Temesmegyében, akiknek nemzetiségi százalékos aránya a következő volt: magyar 29.83 százalékos, német 34.03 százalékos, román 14.70 százalékos, szerb 7.98 százalékos, zsidó 6.31 százalékos és más nemzetiségű 7.15 százalékos. Német anyakönyvvezető éppen tízzel volt több, mint magyar, vagyis 81. A 71 magyar anyakönyvvezetővel pedig 35 román anyakönyvvezető állott szemben. Nem lehet tehát azt mondani, hogy a régi uralom alatt a nemzeti

kisebbségek nem érvényesültek az anyakönyvvezetők karban. Temesmegyében, amelynek a román lakossága a bánsági megyékhez viszonyítva, akkor is a legcsekélyebb volt, 35 román nemzetiségű anyakönyvvezető működött a békében. Hasonló volt az arány az állami szolgálat más ágazataiban is. A számok a legbeszédesebb megdöntői annak, hogy a nemzetiségek előtt annak idején nem állott nyitva a közhivatalnoki pálya.

500 vagon dió vár exportálásra, a szilva- és almatermés közepes

Bukarest, szeptember 23. A földművelésügyi minisztériumhoz beérkező jelentések szerint Románia ideai diótermése közepes lesz és körülbelül 700—800 vagonra becsülhető, amely mennyiségből exportcélra 400—500 vagon fog rendelkezésre állani.

Románia dióexportja az 1930. évben 550 vagon volt, az 1931 évben 950 vagon, az 1932 évben pedig 500 vagon. A dió ára az idén

a termelőknél körülbelül 7—9 lej körül fog kialakulni.

A szilvatermés általában közepes. A regáti vármegyék közül Dambovitá, Muscel és Argesmegyékben, az erdélyi részek közül pedig Hunyad és Aradmegyében számítanak kielégítő szilvatermésre.

Almában Románia ideai termése bőséges lesz, minőségileg azonban gyenge.

Lipcséből jelentik:

Kizárták a egyik külföldi lap tudósítóját, a van der Lubbe tárgyalásról

Lipce, szeptember 23. A délutáni ülésen Haussig rendőrtisztviselőt hallgatták ki. Haussig vallomásaiban a hollandiai nyomozást részletezi. Werner főügyész megkérdi Luppétől, megkapta-e azt a levelet családjától, amelyben Stompot ajánlják védőügyvédjéül. Luppe eleinte nemmel felel, majd beismeri, hogy a levelet megkapta. Ezután szünet következik, mely alkalmával megengedik, — hogy Luppe Stomppal tanácskozzék.

Ujramegnyitás után Schack védő megkérdi Stompot, tud-e arról, hogy Luppet nem tartják teljesen normálisnak. Stomp kijelenti, hogy erről nincsen tudomása és szerinte a Luppe teljesen normális, különben a kiromancia tudománya is emellett foglal állást. Ezután Schack bejelenti, hogy a tegnapi tárgyalásról egyik külföldi lap munkatársa tévesen tudósított és kéri az újságíróknak a tárgyalásról való kizárását.

Nyujtód község szenzációja

Egyetlen fejszecsapással ütötte agyon a vagyon miatt mostohafiát

Kézdivásárhely, szept. 23. Háromszék megye egyik legcsekélyebb községét Nyujtód folyó hó 19-én este rettenetes gyilkosság hirtelen izgalomba. Zsigmond György 21 éves mészáros már hosszabb ideje ellenséges viszonyban volt édesanyjával és mostohaapjával Lőrincz József mészáros mesterrel. A harag oka a vagyon, a lakóház, amelyhez a fiú jussot tartott. Az öregeket most a konyhába akarta kiszorítani, hogy a másik két szobában ő rendezkedjék be. Zsigmond kedden a déli órákban ismét megjelent a lakásban és a magával hozott kovácsmesternek utasítást adott az ajtó bezárására. Tervét azonban ezuttal se tudta valóra váltani, mert édesanyja, amikor tudomást szerzett a munkáról, fejszét ragadott és összetörte az ajtókat. A perpatvar ezzel befejezettnek is látszott és a mesteremberek elindultak hazafelé. Zsigmond a kapuban vette észre, hogy az egyik szoba ablaka nyitva maradt a visszatér, hogy betegye. Amíg a fiú az ablak betevésével vesződt, a mostohaanya felmászta a falon és titán előbb harsogott a fejszével.

nált fejszét és egyetlen csapással leütötte a fiút, aki egyórás rettenetes szenvedés után meghalt. Lőrincz József tettének elkövetése után azonnal a község házára rohant, ahol az időközben megérkező csendőrségnek jelentkezett.

Felakasztotta magát egy bánffyhunyadi gazda

Kolozsvár, szeptember 23. Megrendítő módon vetett véget életének a közeli Bánffyhunyadi községben Boc Simon 52 éves gazdálkodó. A kora reggeli órákban kiment a kertjébe és ott az egyik fára felakasztotta magát. Tettét hozzátartozói vették észre, akik röviddel tettének elkövetése után levágták a kötélről, de a gyorsan kiharcolt orvos sem segíthetett a szerencsétlennek, aki unton és csak a beállott konstata-

Kérje mindenütt a GOLF borotva-pengét!

(az acélipar legtekélyesebb alkotása)

és öröme lesz a borotválkozásban. Minden szaküzletben kapható!

Kolozsvári olvasóink részére fiókiadóhivatalunk Calea Regele Ferdinand 63. díjmentesen elkészít mindennemű kérvényt és utbaigazítással szolgál minden közérdekű ügyben.

Tenyészállatkiállítás Medgyesen

Medgyes, szeptember 23.

Medgyesen október huszonnyolcadikán a gazdasági egyesület nagyszabású tenyészállatkiállítást rendez. A kiállításon elsősorban a siemethali szarvasmarha bemutatására helyeznek súlyt. Az államvasutak vezérigazgatója a kiállításra küldött marhák szállításiánál ötven százalékos kedvezményt engedélyezett. Ugyanígy ötven százalékos kedvezményt kapnak a kiállításra utazó érdeklődők közönség is.

„Megmutatom neked... hogy kell megverni a bíró fiát“

Véresre verette a román bíró a magyar gazdát a csendőrökkel

Feketelak község lakóit megdöbbenő csendőrbrutalitás tartja izgalomban

Feketelak, szeptember 23.
Megdöbbenő csendőrbrutalitás tartja izgalomban a község lakosságát. A falu bírója Butur Joan inszenázta a kínos ügyet. A do log ott kezdődött, hogy Butur bíró 14 éves fia jobbnak látta, ha marhái a Balla József saruját eszik meg, ami ellen Balla háromszori felszólítása is hiábavalónak bizonyult. Végül is a fiu erőyes fellépését egy pofonnal igyekezett lecsillapítani, hogy saruját megmentse a lelegeltetéstől. A fiu apjának tudomására hozta a kapott pofont, mire a bíró azonnal csendőrökért küldött, hogy ellássák a vagyonát védő Balla József baját, amiért pofon merte ütni a bíró fiát.

Este 9 órakor meg is jelenik két csendőr a strázsa kíséretében Balla házában.

Felszólították Ballát, hogy azonnal kövesse őket a bíróhoz, mert egy reá vonatkozó rendeletet alá kell írjon. Balla mit sem sejtve, követte az csendőröket. A bíró házához érve, kérte az aláírandó rendeletet, amelynek hire-hamva sem volt. A bíró elküldte a strázst, aki magyar ember — hogy hozza el a rendeletet, természetesen azért, hogy ne legyen tanuja az esetnek. Ez időt használta a bíró fel, hogy elégtételt vegyen a fia megveréséért.

Első szava az volt Ballához: „megmutatom neked büdös magyarja, hogy hogy kell megverni a bíró fiát“. s elküldte Magyarországra a legtrágább szavak közepette mert mint mondta, nem türi, hogy egy román bíró fiát egy magyar megverjen. Balla tiltakozott a kijelentés ellen és hiába replikázott, hogy nem megy, mert ő is olyan adófizetője az államnak, mint más vele egy sorsu ember s ő is olyan katonai szolgálatot teljesített, mint egy román, hanem inkább

adja ide az aláírni való rendeletet, mert őt az ért hozták ide. Erre a bíró otthagyta Ballát a két csendőr társaságában, akik megmutatták neki a „rendeletet“. Egy-kettőre kezelésbe vették a szerencsétlen embert s olyan ülegelést mértek reá, hogy percek alatt elöntötte a vér arcáit s mindaddig ütötték, amíg kiabálni nem kezdett segítségért s bal

szemével nem látott, melyet kevés híján ki nem ütöttek.

Megkékiült arccal, a felismerhetetlenségig feldagadt fejjel, félig eszméletlen állapotban tántorgott ki a házból Balla József, ki megtette a fejelentést a basáskodó bíró és közreműködő csendőrök ellen.

„És hallok az anyák sirását, és a gyermekek zokogását“

Németország fegyverkezik

De azért Lloyd George óva inti a világot a Németország belügyeibe való beavatkozástól

London, szeptember 23.
Bermouthban Lloyd George feltűnést keltő beszédet mondott, amelyben a jelenlegi közép-európai politikai helyzettel foglalkozott. A híres angol államférfi, aki maga is aktív szerepet vitt a háború alatt és után a nemzetközi politikában, elítélőleg nyilatkozott a jelenlegi „hadiállapotról“ és energikus okfejtésben mutatott rá arra, hogy milyen végzetes hiba volna a mai nagyhatalmak részéről, ha beleavatkoznának Németország belügyei-

be. A kommunisták várva várják azt a pillanatot, amikor ez a beavatkozás minden bizonnyal a kommunista forradalmak végzetébe kergeti a német birodalmat.

Óva inti tehát ettől a gondolatától a világpolitika nagyhatalmi tényezőinek aktív képviselőit. Beszéde végén Lloyd George az angol politika hagyományos „fair play“ stílusára hívta fel hallgatói figyelmét: ezt a flair playt nem szabad feláldozni semminek sem a további politikai magatartásuk során.

Az albán királyné és Hohenzollern Frigyes herceg átutaztak Nagyváradon

Nagyvárad, szeptember 23.
Tegnap délután magas vendégei voltak Nagyváradnak, amennyiben Hohenzollern Frigyes királyi herceg és Zsófia albán királyné és gyermekei utaztak keresztül. A herceg autója 6 órakor érkezett meg a vasútállomásra ahol Sturdza herceg fogadta Hohenzollern

Frigyest, aki a rendelkezésére bocsájtott szalonkocsiban tette meg az utat Szinajáig.

Zsófia albán királyné és gyermekei autójukon előbb a Park szállodába hajtottak, majd rövid pihető után autón folytatták útjukat.

Meghalt Ibrányi Barna szlovenszkói ref. püspök

Budapest, szeptember 23.
Tegnap délután meghalt Ibrányi Barna a szlovenszkói református magyarság püspöke. Az elhunyt püspök temetése holnap megy végbe Göncön.

Még a Marghiloman birtok sem kap kegyelmet

Bukarest, szeptember 23.
A bukaresti pénzügyigazgatóság nyolcszáz ezer lej adóhátralék miatt elárvereztette Marghiloman volt miniszterelnök Albatros nevű palotáját és parkját.

Boros Ferenc nagyváradi s. lelkészt választották meg gyantai lelkésszé

Tenke, szeptember 23.
Mint ismeretes, Arday Aladár református lelkésznek Szalontára történt megválasztásával megüresedett a gyantai református lelkészi állás. A gyantai református hitközség presbiteriuma a papválasztás megejtésére elrendelte a választást, amely a tegnapi nap folyamán meg is történt. Összesen négyen pályáztak a gyantai lelkészi állásra, a pályázók közül 88 szavazattöbbséggel Boros Ferenc, nagyváradi segédlelkészt választották meg. Mint értesülünk a választást nem semmisítették meg és így a megválasztott új pap a törvényes határidő lejártával elfoglalja az állását.

Mégsem lesz borbélysztrájk Nagyváradon

Nagyvárad, szeptember 23.
A nagyváradi borbélymunkások bérkonfliktusa ügyében közeledés jött létre a munkások és a munkaadók között. A munkaadók átirata alapján a borbélymunkások bizottságát küldték ki, amely a munkaadókkal együtt kedd este fog tárgyalni a kollektív

szervezés megkötéséről.

Nagyvárad város 20 millió kölcsönének felvétele ellen — csak most derült ki — felbuzgás érkezett be. Baogh Döme, volt városi tanácsos nyújtott be felbuzgást közvetlenül a temesvári revíziós bizottsághoz, ahol már ki is tűzték a tárgyalást.

Baleset vagy kéjgyilkosság

Borzalmasan megcsonkított leányhullát találtak a pesti Déli-vasút pályaudvarán

Budapest, szeptember 23.
Tegnap a késő éjszakai órákban a Déli vasút pályaudvarán a vasúti sínek mentén 13-14 éves fejnélküli leány meztelen holttestét találták meg az arra haladó munkások. A rendőrség azonnal kiszáلت a helyszínre és fényzőrök mellett kezdte meg a nyomozást, amelynek során a hullától 100 méternyire fedezték a leány levágott fejét is. A leány valószínűleg jobb családból származik, ezt látszik bizonyítani teste ápoltsága is. A ro-

mozás során két feltevés alakult ki. Az egyik az, hogy kéjgyilkosság történt, a másik szerint pedig a szerencsétlen teremtés véletlen baleset áldozata.

A nulla közelében étheres támponttal láttak, amellyel vagy elkábították, vagy a feje be volt kötözve és ilyen körülmények között vesztette el eszméletét, majd a sínekre eshetett és a vonat levágta a fejét. A rejtélyes ügyben egész éjszaka folyt a nyomozás.

-- Diplomáciai beavatkozást!!

sürgetik az orosz lapok, amelyek az orosz-német kereskedelmi szerződés megsemmisítését követelik

Moszkva, szeptember 23.
A moszkvai lapok a felháborodás hangján számolnak be arról a támadásról, amelyet a rohamcsapatok követtek el a berlini Szovjetklub ellen és amellyel súlyosan megsértették a berlini szovjetnagykövetet. A klubban egutóbb a szovjetnagykövet elnöklése alatt összejövetelt tartottak, amelyen a berlini szovjetkolónia tagjai vettek részt. Alig vette kezdetét az értekezlet, a karhatalmi csapatok behatoltak a klub helyiségébe és az összejövetelt feloszlatták.

Moszkvai politikai körökben nagy fel-tűnést keltett ez az esemény és diplomáciai beavatkozást sürgetnek. A hivatalos Izvestia kijelenti, hogy ez a támadás megdönti Neurath külügyminiszternek azt a nyilatkozatát, amely szerint Németország és Oroszország között a legjobb viszony állna fenn. — Több moszkvai lap véleménye szerint, ha a hitleristák nem szüntetik be a szovjet állampolgárok elleni provokatív magatartásukat, akkor az orosz-német kereskedelmi szerződést megsemmisítik.

Uj sárga háboru tört ki Mandzsúria és Kína között

London, szeptember 23.
A British United Press értesítése szerint Pekingből hivatalosan jelentik, hogy Mandzsukuo újabb nagyarányú támadást intézett Kína ellen. A mandsu csapatok gyors előnyomulás után elérték Hulayát, amely csak néhány mérföldnyire van Pekingtől északra. A támadók négy hadseregét olyan kínai tábornokok vezetik, akik azelőtt Nanking oldalán harcoltak.

Rossz ómen Königrätz

Halálos repülőkatasztrófa

Összeütközött a város felett két katonai repülőgép

Prága, szeptember 23.
Königrätz felett egészen különös repülő szerencsétlenség történt. Három katonai repülőgép gyakorlatozott s közben a város fölé kerültek.

A város lakossága már akkor feszült érdeklődéssel kísérte a három repülőgép útját, mert túlságosan alacsonyan repültek, helyenkint egészen közel a háztetvekhez.

Amikor a belvároshoz értek, két repülő-

gép összeütközött, mind a kettő megbillent, az első pillanathban úgy látszott, mintha mind a kettő lezuhanna, az egyiknek azonban sikerült mégis visszanyernie egyensúlyát csak a másik zuhant le a földre. A gépből amikor körülbelül tíz méter magasságban lehetett, a mechanikus kiugrott és szörnyethalt, a pilóta bent maradt és súlyosan megsebesült. A gép szerencsére nem az uccára, hanem egy kertre zuhant.

Három magyar munkást megölt a felrobbant gránát Belgrádban

Borzalmas szerencsétlenség egy téglagyárban, amelynek udvarán robbanóanyaggal telt lövészárkot találtak

Belgrád, szeptember 23.
Borzalmas szerencsétlenség történt ma a Pionir téglagyárban. Két munkás az udvaron ásás közben gránátot talált, amely még a háborúból maradhatott ott. Az egyik munkás a gránátot elejtette, amely felrobbant. A robbanás következtébe Tóth Ferenc és Eszes András munkások azonnal meghaltak. Öt másik magyar munkás pedig súlyosan sebesült meg.

Újabb jelentések arról számolnak be, hogy a bombarobbanás színhelyén egy csoport munkás a raktárépület építésének alapozási munkájával foglalatzkodott, midőn egy

olyan részhez értek, amely a világháború alatt lövészárkok voltak. A földnek ebben a szakaszában számos régi kézigranátot és bombát találtak. A szomorú emlékü leletek őrzete érdekében az építkezést vezető mérnök intézkedett is, de a munkások könnyelműsége figyelmen kívül hagyta az óvó rendszabályokat. Így következett be a robbanás. Az esti órákban meghalt a gránátrobbanás harmadik áldozata is, Teleki János.

A sebesültek állapota súlyos, majdnem mindegyiknél amputálással próbálnak az orvosok segíteni.

Megszilárdult a Dollfuss-kormány helyzete

Bécs, szeptember 23.
Dollfuss diktatórikus kormányának a helyzete az utolsó 24 óra alatt megerősödött. Starhemberg herceg tegnap délutáni kiáltvá-

nyában felszólította a Heimwehr tagjait, hogy fentartás nélkül és lelkesedéssel kövessék Dollfuss kancellárt. A Landbund szintén kijelentette, hogy minden feltétel nélkül

támogatja Dollfussot.

Tegnap délután az új kormány már meg is tartotta első minisztertanácsát, amelyen már pénzügyi kérdések is szóba kerültek. Valószínű, hogy a kormány rövidesen kibocsátja a Buresch által javasolt nagy belső kölcsönt.

Elhatározta ezenkívül a minisztertanács a hadsereg és vasut átszervezését. Vangoin vasutigazgató a vasuti személyzetet teljesen katonai alapokon kívánja megszervezni és az alkalmazottakat szigorúan eltiltja a politizálástól. Azokat akik betiltott politikai pártoknak tagjai, azonnali hatállyal ebocsájtják a vasut szolgálatából.

Dollfuss kancellár egyébként ma repülőgépen Genfbe utazik a leszerelési konferenciára, ahol 3—4 napot fog tölteni.

Bevérték a nagyváradi német konzulátus ablakait

Nagyvárad, szeptember 23.
Tegnap a késő esti órákban három, eddig még ismeretlen fiatalember felment Schuster ezredes, német konzul a Szent László-téri lakásába, ahol az ezredes után kérdezősködtek. Amidőn tudomásukra adták, hogy az ezredes nem tartózkodik odahaza, a három fiatalember bezulta a lakás ablakait és azzal elmenekült. A rendőrség lázasan kutatja a merénylő fiatalemberek kilétét.

— BIZOMÁNYOSAINKHOZ! Felkérjük összes bizományosainkat, hogy a szeptember első félhavi elszámolásukat, illetve a nekünk járó összeget a legsürgősebben beküldeni szíveskedjenek, mert a késedelmezőkkel szemben a kiadóhivatal megfelelő más lépést lesz tenni kénytelen.

Kubában letartóztattak egy angol állampolgárt

Havanna, szeptember 23.
A kubai katonák letartóztattak egy angol alattvalót. Az angol követség diplomáciai lépésre készül. Soledadba koránny csapatok siettek hét angol alattvaló segítségére, akik a forrongás folytán a cukorgyárba menekültek, amelyet kétezer sztrájkoló munkás tart ostrom alatt. Havannában több kommunista izgatót letartóztattak, de később szabadonbocsájtották őket.

APRO HIRDETESEK

GOBLEN festőt felveszek fixre Str. Praporgescu 12 (Sal Ferenc ucca mögött). JO házból való fiu aranyműves tanulónak felvétetik. H. Friedmann, Széchenyi-tér 1 szám. 364

BEJARÓ mindenest keresek. Cim: Palotay vendéglő, Str. Szatroveszky ucca 5.

MEGBIZHATÓ újságírókat keresünk az ország különböző városaiban, biztos megélhetési lehetőséggel. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

MAGANOS személyhez jobb nő felvétetik. Szatroveczky-ucca 9. kapu alatt jobbra. ÚJSÁGÍRÓKAT az „Erdélyi Magyarország” és a „Nagyváradi Friess Újság” eladásához biztos jó megélhetési lehetőséggel keresünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

KAUCIÓ-képes percentes kiszolgáló lány vagy férfi felvétetik, Str. Aprilie 3. Vendéglő. 376

TENYERBŐL, kártyából mutat, jelent jövőt mondok 10 lejért. Üzlet jömenetelen, ház eladásán, állásba jutásán elősegítek. Ká vária-ucca 58-a második kapu. 363

MAKULATURA újságpapír kicsinyben és nagyban kapható Pásztor Ede papíráruházában.

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA